

ZDRAVOTNÝ STAV LESOV V ROKU 2020 V BANSKOBYSSTRICKOM KRAJI

Michal Lalík

Lalík, M.: Forest health in Banská Bystrica region in 2020. APOL, 2021, vol. 2, no. 2, p. 276–279.

Abstract: The paper presents the health status of forests in the Banská Bystrica Region, Slovakia. Various factors that affect the forests health as well as the distribution of accidental felling by individual county are summarized.

Key words: sanitary felling; bark beetles; pathogenic fungi; Banská Bystrica Region

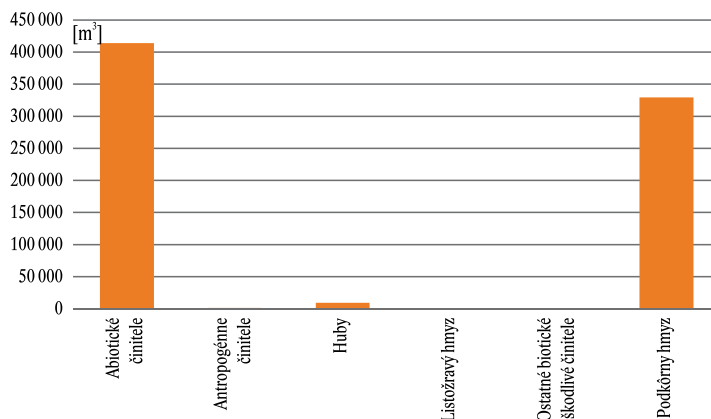
Výška náhodnej ťažby na celkovej ťažbe dosiahla podiel 41,7 %. Na ihličnatých drevinách podiel náhodnej ťažby tvorí 78,4 % a na listnatých 21,6 %. Najvyšší objem náhodných ťažieb sa zaznamenáva v okrese Brezno (499 tis. m³), čo predstavuje 66,1 % náhodných ťažieb v kraji. Okolo 6 % pripadá na okres Detva (46 tis. m³) a 5 % okres Banská Bystrica (38,5 tis. m³). Nasledujú okresy Rimavská Sobota (33,3 tis. m³), Žiar nad Hronom (31,2 tis. m³), Zvolen (30,7 tis. m³), Revúca (19,9 tis. m³), Poltár (15,8 tis. m³), Lučenec (13 tis. m³), Žarnovica (12,1 tis. m³), Banská Štiavnica (7,5 tis. m³), Krupina (3,7 tis. m³) a Veľký Krtíš (3,5 tis. m³).

Tabuľka 1. Výskyt škodlivých činiteľov v lesoch Banskobystrického kraja v roku 2020

Table 1. Occurrence of harmful factors in the forests of the Banská Bystrica Region in 2020.

Činiteľ	Dreviny [m ³]		
	ihličnaté	listnaté	spolu
Abiotické škodlivé činitele	333 023	81 045	414 068
Abiotické činitele	333 023	81 045	414 068
Iné abiotické	63	78	141
Sneh	718	2 974	3 692
Sucho a úpal	3 610	12 954	16 564
Vietor	328 626	65 016	393 642
Záplavy a podmáčanie	6	23	29
Antropogénne škodlivé činitele	530	747	1 277
Antropogénne činitele	530	747	1 277
Imisie	473	317	790
Iné antropogénne	2	34	36
Odcudzenie dreva	55	380	435
Požiare	0	16	16
Biotické škodlivé činitele	326 203	12 922	339 125
Huby	2 748	6 526	9 274
Hniloby	253	368	621
Iné huby	73	5 669	5 742
Podpňovka	2 380	197	2 577
Rakovina a nekróza kôry	42	192	234
Tracheomykózy	0	100	100
Listožravý hmyz	0	27	27
Iný listožravý hmyz	0	27	27
Ostatné biotické škodlivé činitele	217	268	485
Iné biotické	217	232	449
Obhryz a lúpanie zverou	0	36	36
Podkôrný hmyz	323 238	6 101	329 339
Iný podkôrný hmyz	4 279	4 281	8 560
Lykožrút lesklý	726	0	726
Lykožrút smrekovcový	35	0	35
Lykožrút smrekový	317 580	0	317 580
Lykožrúty na jedli	287	0	287
Podkôrník dubový	0	1 820	1 820
Podkôrníkové na borovici	331	0	331
Spolu	659 756	94 714	754 470

Množstvo hmoty napadnutej podkôrným a drevokazným hmyzom (PDH) dosiahlo 329 tis. m³. Najdôležitejším druhom podkôrneho hmyzu je rovnako ako ostatné roky lykožrút smrekový (*Ips typographus*), ktorý dosahuje 96,4 % podiel z hmoty napadnutej PDH. Tak ako v posledných rokoch, aj v roku 2019 bol pozorovaný hojný výskyt ohnísk podkôrneho hmyzu v smrečinách.

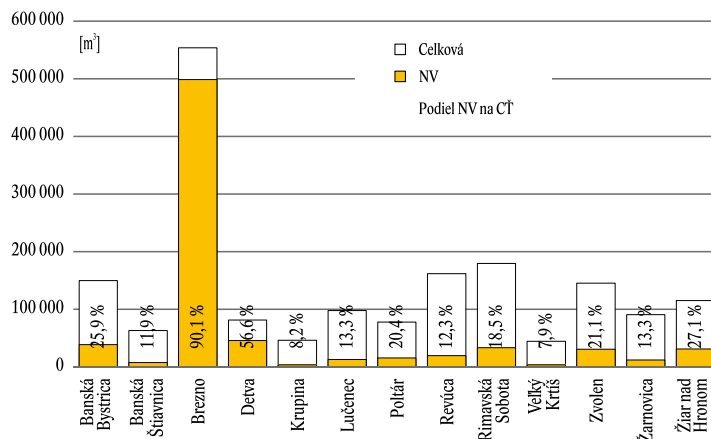

Obrázok 1. Podiel jednotlivých skupín škodlivých činiteľov na náhodnej vykonanej ťažbe v Banskobystrickom kraji v roku 2020

Figure 1. Proportion of groups of harmful factors in incidental felling in the Banská Bystrica region.

Abiotické škodlivé činitele poškodili v kraji 414 tis. m³ drevnej hmoty. Najviac hmoty bolo poškodené vetrom (393,6 tis. m³), suchom a úpalom 16,5 tis. m³ a snehom 3,7 tis. m³.

Fytopatogénnymi organizmami bolo napadnutých 9,3 tis. m³ drevnej hmoty. Podpŕňovkami bolo napadnutých 2,6 tis. m³, okolo 600 m³ hnilobami, 100 m³ tracheomykóznymi ochoreniami a okolo 5,7 tis. m³ inými hubami. Významné škody na jaseňových porastoch naďalej spôsobuje huba *Chalara fraxinea*, ktorej pohlavným štádiom je diskomycétna huba *Hymenoscyphus fraxineus* (čiašočka jaseňová).

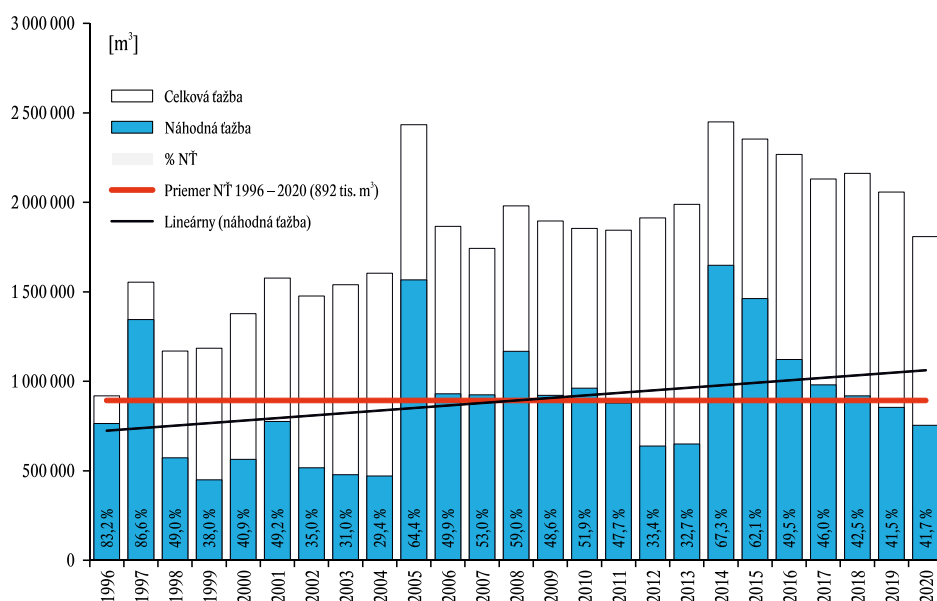
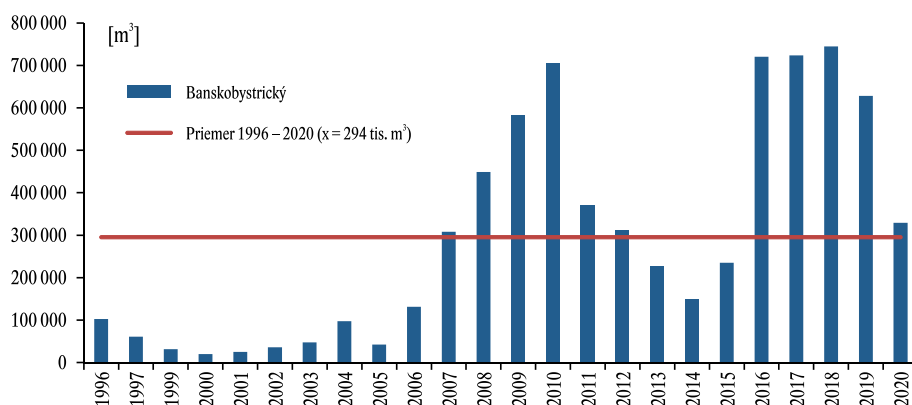
Obrázok 2. Podiel náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Banskobystrickom kraji podľa okresov v roku 2020

Figure 2. Proportion of incidental felling in total felling in the Banská Bystrica region in 2020 by districts.

Antropogénnymi škodlivými činiteľmi bolo poškodených 1,3 tis. m³ drevnej hmoty, z čoho okolo 400 m³ hmoty bolo odcudzenej a okolo 800 m³ hmoty pripadá k škodám spôsobeným imisiami.

Tabuľka 2. Objem náhodnej a celkovej ťažby v roku 2020 podľa okresov Banskobystrického kraja**Table 2.** Volume of sanitary felling, and total felling volume in 2020 by districts of the Banská Bystrica Region.

Okresy	Náhodná vykonaná [m ³]			Podiel náhodnej vykonanej na celkovej ťažbe	Celková ťažba [m ³]		
	ihličnaté dreviny	listnaté dreviny	spolu		ihličnaté dreviny	listnaté dreviny	spolu
Banská Bystrica	33 233	5 579	38 812	25,9 %	82 524	67 147	149 671
Banská Štiavnica	4 706	2 855	7 561	11,9 %	11 225	52 249	63 474
Brezno	487 585	11 083	498 668	90,1 %	531 712	22 013	553 725
Detva	37 904	8 076	45 980	56,6 %	50 434	30 864	81 298
Krupina	1 330	2 450	3 780	8,2 %	2 420	43 946	46 366
Lučenec	4 240	8 772	13 012	13,3 %	7 652	90 223	97 875
Poltár	13 706	2 141	15 847	20,4 %	17 575	60 242	77 817
Revúca	13 661	6 263	19 924	12,3 %	27 390	134 604	161 994
Rimavská Sobota	18 734	14 591	33 325	18,5 %	25 037	154 771	179 808
Veľký Krtíš	463	3 074	3 537	7,9 %	1 346	43 279	44 625
Zvolen	15 788	14 930	30 718	21,1 %	33 053	112 450	145 503
Žarnovica	6 087	6 003	12 090	13,3 %	14 123	76 724	90 847
Žiar nad Hronom	22 319	8 897	31 216	27,1 %	37 359	77 759	115 118
Spolu	659 756	94 714	754 470	41,7 %	841 850	966 271	1 808 121

Obrázok 3. Vývoj podielu náhodnej vykonanej ťažby na celkovej ťažbe v Banskobystrickom kraji**Figure 3.** Development of sanitary felling caused by bark beetles and wood-boring insects in the Banská Bystrica Region.**Obrázok 4.** Vývoj vykonanej náhodnej ťažby spôsobenej podkôrným a drevokazným hmyzom v Banskobystrickom kraji**Figure 4.** Development of sanitary felling caused by bark beetles and wood-boring insects in the Banská Bystrica Region.

Prognóza vývoja zdravotného stavu lesov v Banskobystrickom kraji

Predpokladáme, že celkový objem náhodnej ťažby v Banskobystrickom kraji sa mierne zvýši oproti roku 2019. Zvýši sa pravdepodobne objem kalamitnej ťažby z dôvodu sucha a podkôrneho hmyzu ako následok teplých rokov posledného obdobia, hlavne v oblasti Horehronia. Podobne aj podiel hubových ochorení sa v dôsledku stresu zo sucha pravdepodobne zvýši.

Podakovanie

Publikácia vznikla vďaka podpore projektu „Zvyšovanie úrovne ochrany kritickej infraštruktúry – výskum nových, ekologicky akceptovateľných metód boja so škodcami lesa na území v správe podniku Vojenské lesy a majetky SR, š. p.,“ ktorý je realizovaný s finančnou podporou Ministerstva obrany Slovenskej republiky. Práca bola podporená projektom „Výskum a vývoj na podporu konkurencieschopnosti slovenského lesníctva – SLOVLES“, projekt financovaný z rozpočtovej kapitoly MPRV SR (prvok 08V0301). Táto publikácia vznikla vďaka podpore v rámci Operačného programu Integrovaná infraštruktúra pre projekt: Výskum a vývoj bezkontaktných metód pre získavanie geopriestorových údajov za účelom monitoringu lesa pre zefektívnenie manažmentu lesa a zvýšenie ochrany lesov (FOMON) č. p. 313011V465.

Adresa:

Ing. Michal Lalík, Ph.D.
Národné lesnícke centrum – Lesnícky výskumný ústav Zvolen, Lesnícka ochranná služba,
Lesnícka 11, 969 01 Banská Štiavnica
e-mail: michal.lalik@nlcsk.org